

Η ΠΡΟΣΤΑΣΙΑ ΤΩΝ ΑΝΘΡΩΠΙΝΩΝ ΔΙΚΑΙΩΜΑΤΩΝ ΚΑΤΑ ΤΗΝ ΕΣΔΑ ΚΑΙ Η ΣΥΝΕΙΣΦΟΡΑ ΤΟΥ ΝΟΜΙΚΟΥ ΣΥΜΒΟΥΛΙΟΥ ΤΟΥ ΚΡΑΤΟΥΣ

Νίκη Μαριόλη

Πρόεδρος του Νομικού
Συμβουλίου του Κράτους

Η Ευρωπαϊκή Σύμβαση των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου, ένα λακωνικό και στοιχειώδες κείμενο του 1950, αποτύπωσε, λίγα χρόνια μετά το τέλος του Β' Παγκοσμίου Πολέμου και τις οδυνηρές εμπειρίες και συνέπειές του, την προσήλωση των κρατών της Ευρώπης στις ηθικές και πνευματικές αξίες που αποτελούν την κοινή κληρονομιά των λαών τους, από τις οποίες προέρχονται οι αρχές της ατομικής ελευθερίας και της υπεροχής του δικαίου, επί των οποίων θεμελιώνεται κάθε αληθινή δημοκρατία.

Κατά τα χρόνια που μεσολάβησαν η ΕΣΔΑ κατέλαβε την αρμόζουσα θέση που της ανατέθηκε και διαδραμάτισε καθοριστικό ρόλο στη διατήρηση και προστασία των κοινών ευρωπαϊκών αξιών της δημοκρατίας, του κράτους δικαίου και του αδιαίρετου και οικουμενικού χαρακτήρα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Σήμερα, πλέον, παρέχει υψηλό βαθμό προστασίας σε 700 περίπου εκατομμύρια άτομα που διαμένουν στα 46 κράτη μέλη του Συμβουλίου της Ευρώπης.

Με δεδομένο ότι τα Ανθρώπινα Δικαιώματα δεν είναι στατικές πολιτικές κατασκευές, η Σύμβαση που τα προστατεύει είναι ένα κείμενο δυναμικό, το οποίο εξελίσσεται και ερμηνεύεται από το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) βάσει της κοινωνικής και ιστορικής πραγματικότητας, υλοποιώντας την επιταγή των ευρωπαϊκών κρατών μέσω του

προοιμίου της ΕΣΔΑ για ανάπτυξη των αναγνωρισμένων από αυτή ατομικών δικαιωμάτων. Είναι αναμφισβήτητο ότι το Ευρωπαϊκό Δικαστήριο των Δικαιωμάτων του Ανθρώπου (ΕΔΔΑ) με την πλούσια νομολογία του κατάφερε να εμπλουτίσει το στοιχειώδες κείμενο προστασίας της ΕΣΔΑ, συμβάλλοντας μέσα από τη λεπτομερειακή και ενδελεχή περιπτώσιολογία του στη συμπλήρωση των κενών της και στην αύξηση της νομικής σημασίας της ΕΣΔΑ.

Η ελληνική Πολιτεία κυρώνοντας τη Σύμβαση και τρέποντάς την έτσι σε αναπόσπαστο μέρος της εσωτερικής της έννομης τάξης δεσμεύεται από την υποχρεωτική ισχύ και εκτέλεση της ΕΣΔΑ, όπως αυτή ερμηνεύεται με τις αποφάσεις του ΕΔΔΑ επί διαφορών στις οποίες ήταν διάδικο μέρος αλλά και επί λοιπών διαφορών, λόγω του «ερμηνευτικού δεδικασμένου» που γεννάζεται εκ των εργασιών του Δικαστηρίου και εξασφαλίζει σε όλα τα πρόσωπα εντός της δικαιοδοσίας της την προστασία των δικαιωμάτων που καθορίζονται σε αυτή.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους, έχοντας αναλάβει από το 1990 τον χειρισμό των υποθέσεων στο ΕΔΔΑ, κατέχει κομβικό ρόλο στο σύστημα προστασίας των Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έχει δε διττή αποστολή – τόσο ως δικαστικός παραστάτης της Ελλάδας κατά την εκδίκαση προσφυγών ενώπιον του ΕΔΔΑ όσο και ως εκπρόσωπος του Δικαστηρίου αυτού κατά το στάδιο εκτέλεσης και συμμόρφωσης προς τις καταδικαστικές αποφάσεις.

Ειδικότερα, σημαντική είναι η συνεισφορά του Νομικού Συμβουλίου του Κράτους τόσο στη διάδοση και διάχυση της ΕΣΔΑ στην εθνική έννομη τάξη, προκειμένου να αποφευχθούν παρόμοιες παραβιάσεις στο μέλλον, όσο και στην εκτέλεση των αποφάσεων του ΕΔΔΑ, έχει δε αναλάβει σημαντικές πρωτοβουλίες και έχει προτείνει τη θέσπιση σειράς διατάξεων νόμου, πολλές από τις οποίες ευδοκίμησαν.

Η 70χρονη διαδρομή από την 1^η κύρωση της Σύμβασης από την Ελλάδα πιστοποιεί ότι, εφόσον υπάρχουν οι κατάλληλες δομές και διαδικασίες και εφόσον υφίσταται το κατάλληλο νομοθετικό πλαίσιο, θεσμοί και υπηρεσίες που σέβονται και προστατεύουν το πλήρες εύρος των ατομικών, πολιτικών, οικονομικών, κοινωνικών και πολιτιστικών δικαιωμάτων, όπως η Σύμβαση και ο δικαστικός και ελεγκτικός μηχανισμός που αυτή προβλέπει, μπορούμε να εγγυηθούμε την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στη χώρα μας, παράλληλα με το εγχώριο δημοκρατικό και δικαστικό σύστημα.

Το Νομικό Συμβούλιο του Κράτους στο πλαίσιο των αρμοδιοτήτων του θα καταβάλλει συνεχή προσπάθεια, ώστε με μεθοδικότητα να διασφαλίζεται στη χώρα μας η αποτελεσματική άσκηση και προστασία των δικαιωμάτων του ανθρώπου όπως επιβάλλει η ΕΣΔΑ. □